

Asia: VN/25123/2024

## **Kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristöarviointia koskeva suunnitelma**

### **Lausunnonantajan lausunto**

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Ympäristöministeriö on pyytänyt Saamelaiskäräjiltä lausuntoa kansallisen ennallistamissuunnitelman ympäristöarviointia koskevasta arviointisuunnitelmasta, jonka avulla tunnistetaan ja arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden merkittävimmät ympäristövaikutukset. Ennallistamisasetus toimeenpanee EU:n biodiversiteettistrategiaa, jonka tavoitteena on pysäyttää luontokadon eteneminen ja kääntää luonnon monimuotoisuuden kehitys paranevaksi vuoteen 2030 mennessä. Luonnon tilaa parantavia toimia ovat esimerkiksi joki- ja purouomien palauttaminen kohti luonnontilaa ja laidunnuksen palauttaminen perinteisesti laidunkäytössä olleille alueille. Lisäksi ennallistamissuunnitelmassa tulee esittää toimenpiteet, joilla paikataan luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen tilaan liittyviä tietopuutteita sekä varmistetaan, että asetuksen piiriin kuuluvien hyvässä tilassa olevien alueiden tila ei merkittävästi heikkene.

Saamelaiskäräjät esittää, että arviointisuunnitelmaan sisällytetään erillinen tarkastelu siitä, miten luonnonympäristön merkitys saamelaiskulttuurin säilymiselle sekä saamelaisten perinteisen tiedon jatkuvuudelle tulee huomioiduksi Saamelaisten kotiseutualueella. Suunnitelman kohdassa 3.4 Ympäristön tila ja ympäristötavoitteet tulee erityisesti huomioida Saamelaisten kotiseutualueella ekologisesti hyväkuntoisten joki- ja purouomien pysyminen hyvässä tilassa. Ennallistamissuunnitelmien tavoitteiden mukaisesti on varmistettava näiden vesistöjen tilan säilyminen myös koneellisen kulanhuuhdon vaikutusalueilla. Herkässä arktisessa ympäristössä sijaitsevien joki- ja purouomien luonnontilaa muuttaville toimenpiteille ei tule jatkossa myöntää lupia. Tavoitteena tulee olla asetuksen mukaisesti joki- ja purouomien palauttaminen kohti luonnontilaa myös kulanhuuhdonta-alueilla, ja siten kalojen kutualueiden palauttaminen ennalleen.

Arviointisuunnitelmassa on otettava huomioon saamelaisten oikeus kulttuurinsa säilyttämiseen ja kehittämiseen perustuslain 17 §:n sekä Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden mukaisesti. Ennallistamistoimien suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa on varmistettava, ettei niillä heikennetä saamelaisten perinteisten elinkeinojen, kuten poronhoidon, metsästyksen,

kalastuksen, saamenkäsitön ja keräilyn harjoittamisedellytyksiä. Ennallistamistoimien vaikutuksia saamelaisten perinteisiin elinkeinoin tule siten tarkastella erillisenä kokonaisuutena ottaen huomioon kulttuurisesti merkittävät laidunalueet ja niiden säilyvyys sekä poronhoidolle tärkeiden alueiden käytettävyyden muutokset. Ennallistamistoimet tulee sovittaa yhteen poronhoidon tarpeiden kanssa muun muassa siten, että laidunalueiden saavutettavuus ja eheys säilyy.

Niska Leena  
Saamelaiskäräjät